

בטיחות במשק המים במגזר החקלאי

דף מידע מאת: יואב גרשון

רקע:

הבסיס החוקי לדרישות הבטיחות והגיהות במשק המים הישבי הן פקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש) תש"ל 1970 המחילה את הפקודה על כל "מפעל" לאספקת מים. המגזר החקלאי הוא צרכן מים גדול והוא עתיר במאגרי מים מסוגים שונים המשמשים להשקיית צומח ובעלי חיים, ניקוז, ביוב וכו'.

אנו מכירים סוגים אופייניים לענף המים, ובהם: בארות, מגדלי מים ובריכות אגירה, בריכות דגים, בריכות שחיה, מאגרי מים עונתיים ואגני חימצון.

סיכונים:

מה הם הסיכונים האופייניים לכל סוג וסוג של מתקן מים?
בארות ובורות קידוח – סיכוני נפילה, העדר גידור ושילוט סביב הבארות (בעיקר הישנות והנטושות שבהן). התמוטטות דפנות הבארות וקריסת החפירים, מתקני שאיבה (דיזל, חשמל) אשר אינם מגודרים לבטח. גלי הינע וצירים, מניפות ולהבים, נקודות חשמל חשופות.
מגדלי מים – גובה רב, סיכוני נפילה (הן פנימה אל תוך המגדל והן מהמגדל למטה). סולמות אנכיים לא מוגנים על ידי משענת גב או העדר משטח מנוחה, מגדלים אשר אינם סגורים או מובטחים בפתחי המילוי או הריקון ועוד, סיכוני "מקום מוקף".
מאגרי מים עונתיים – העדר גידור ושילוט, סוללות עפר גבוהות ולא מדופנות, מתקני חשמל (משאבות, מניפות, מתקני אינרטי) או מובטחים בפתחי סיון).
אגני חימצון ובריכות שיקוע – העדר גידור ושילוט, מים לא שפירים (סיכונים ביולוגיים וגיהותיים), סכנת נפילה וטביעה, מחלות זואוונותיות, סכנת שתיה על ידי עוברי אורח או מטיילים, סיכוני "מקום מוקף".

דרישות בטיחות וגיהות:

- דרישות הבטיחות, תקפן יפה ונכון לכל סוגי מתקני המים השונים – הן הבארות והחפירים והן המגדלים ואגני החימצון.
- כל מתקן מים חייב להיות מגודר, סגור ונעול, מסומן ומשולט בהתאם לסיכונים האופייניים למתקן.
- מתקנים גבוהים (מיכלי מים, מגדלים מים) חייבים בסולם אנכי יציב ובטוח אשר חלקו התחתון (עד לגובה 2 מ') או נעול, או ניתן לפירוק והזזה למניעת טיפוס של ילדים.
- לסולם האנכי חייבת להיות משענת גב תקנית וכן משטחי מנוחה בהתאם לדרישת תקן ישימה.
- בארות, מאגרים ואגני מים פתוחים חייבים בגידור מרוחק על מנת למנוע עלייה על החפירים או מעקי הבריכות למניעת התמוטטות וקריסה.
- משאבות, צירים, מניפות וגלי הינע חייבים להיות מוגנים ומגודרים לבטח למניעת פגיעה.
- כל מערכות החשמל חייבות להיות בדרגת הגנה לסביבה רטובה (AP54X) והלוחות חייבים להיות שלמים ותקינים.
- באגני חימצון או מערכות ביוב חייבת להיות מערכת "מניעת זרימה חוזרת" למניעת כניסת מי קולחין למערכת המים הנקיים, חייב להיות שילוט ברור ומאיר עיניים האוסר על שתיה או שימוש לא חקלאי, יש לבצע בדיקות תקופתיות למניעת אצות, פטריות וזיהומים ביולוגיים או גורמים מחוללי מחלות זואוונותיות.
- משאבות המונעות על ידי מנועי דיזל חייבות להיות במבנה מתאים, מיכלי הדלק חייבים במאצרה ומתקן כיבוי אש, במקומות של חימום המים נדרשת גם מערכת כיבוי אוטומטית למבער.
- פתחים, כניסות, קידוחים – יש לכסות ולגדר בהתאם למניעת נפילות.
- יש להתייחס לכל בריכה, בור או באר או חפירה כאל "מקום מוקף" ולנקוט בכל הדרישות המתחייבות מכללי הכניסה אל "מקום מוקף".